

יומ
קטעים

ב קל להבין את המגבלות בהן כרוך בהכרח כל פרסום, עשר שנים בלבד מאז מלחמת-הקוממיות, של חלקים מתוך רשימות שורשמו אז ממש על סדן המעשה הצבאי והמדיני. ממילא, בשטח-עשייה לא-מעטים יישאר עדיין הגנות מרובה על מה שניתן כבר לגלותו ברבים. עם זאת, צירוף זה של קטעים — הניתנים אמנם, לעתים, בקיצורים, אך כלשון הכתבם אז, ואפילו כולל אי-הדיוקים באינפורמציה שנגרמו ע"י מסיבות-הזמן — יפרוס בפני הקורא יריעה נרחבת ומגוונת של בעיות ומעשים אשר עולם רבץ על שכס בוניהם של צבאי-מתהווה ומדינה-מוקמת.

הקטעים נבחרו מתוך כונה להאיר, במידת-האפשר, את גילוייו וגלגוליו הווננים של מעשה-המלחמה, כפי שנעשה באותן מסיבות יחידות-במינון. לא במקרה מצויה בתוכנם של אחדים מהם חזרה לכאורה, הכונה היתה להמחיש, במידה כלשהי, גם את שגרת-העול-והדאגות המתמדת שהיוותה את הרקע הנוצי-אותי למאורעות-המלחמה הבולטים והדרמטיים יותר — ואשר ממנה ינק צבא-ההגנה-לישראל לא-מעט מכוחו.

חוזרי
ובעיל

ח. עו
ככה.
יכול
אין ב
כולנו

לנוצר
או ש
לעמוד

כל הזכויות

יומן-מלחמה*

קטעים מתוך פנקס-דשימות

מרס-אבגוסט 1948

18099

מסחנה האויב

ערבים בורחים מיפג, מחיפה, בדוים בורחים מהשרון. בני משפחה — חוזרים לכפרים (אלה שבאו מהכפר). גם מנהיגים בורחים — לשכם, נצרת. ובעיקר מבריחים את בני משפחתם. הבדוים עוברים לסביבה ערבית.

11.12.47

ביום 4.1.48 שואל המופתי מקהיר את חאלדי בירושלם: איך המצב? ח. עונה: זיפת. אמיל יספר לכם הכל. — אדוני, אסור שהמצב הנוכחי ישאר ככה. מבוכה ותוהו ובהו יש כאן. אם לא תתקנו את המצב, באלוהים שאיני יכול לעשות שום דבר — — — המצב מסוכן — — — עיר כמו ירושלם אין בה סדר. — — — כל אחד מכס צריך לחזור, מהגדול ועד הקטן — — — כולנו עומדים לעזוב את העיר אם המצב ישאר כך.

4.1.48

אתמול יצאה משלחת ערבית (חכים ועבד אל-רחמן מורד, יוסף דהון) למצרים, ומסרו למופתי דעת הועדה בחיפה: או שירחיק הבריונים שלו — או שהם יתפטרו וחיפה תתרוקן מתושביה הערבים, כי אין בכוח הערבים לעמוד בפני היהודים.

22.1.48

* כל הזכויות שמורות.

- 2. ע"י התקנת
- 3. ע"י נקוי ב
- 4. ע"י התקנת
- 5. בבריכת ר
- 6. ע"י בנין ב

16.3.48

- מצב הה
- העובדות במקו
- להובלת אספקה
- 10—20 ליום.
- 10 מכוניות-מש
- 17.3.48
- הטלתי
- והרוחניים של
- 18.3.48
- יש ל
- יעקב שמעוני,
- לזיון), עוזרו -
- ל"י לחודש לל
- הדוח
- (1 כל
- ליקויים, הגור
- 350 מטר), ל
- פעלו כהלכה)
- בישיב
- רטנר
- זרבות.
- יצחק
- בערך התחבו
- שאל
- לערבים יש
- להכין גם כו
- ישראל
- הערבית, לח
- ש חר
- האוסטרית
- העולם הר
- רטנר -
- שאל
- יצחק
- ישראל

12.3.48

הגיע משלוח 34 טון (ט.נ.ט.), 47.000 פרימרים, 130.000 דיטו, 43 פתיל, 108.000 כדורי ברדות" (מכוונת איטלקיות), 60.000 כדורי מאוזר, 120.000 פיקות. הושג רשיון יבוא למכוניות מאמריקה.

יש צורך לקבוע ל"סטון" מעמד רשמי — סגן רמטכ"ל. ישראל מסכים.

דיטו — דאטונטורים.
"בראדה" — מקלעקל איטלקי.

13.3.48

חי חזר אתמול מלונדון. יצא משם ביום ד' — ולן — במלטה. קניית האוירונים לא יצאה לפועל. יש אמברגו על האוירונים לארץ — כלומר, ליהודים. היה אמנם רשיון יבוא, היתה גם המלצה מהנציב («מבלי שהאוירונים ישמחו לצרכי מלחמה»), אך כשטנה מטרד המושגות למשרד-החוץ — נענה אחרי 4—5 ימים לבירור בעצמו מוצא שאין להרשות דבר זה בשום אופן. השנאה ליהודים גדולה וגדלה; ממקורות רשמיים מלבנים השנאה, אך רוח היהודים והצינים איתן. חי נוכח בוועידה של פוז'צ' — היה בה הרבה נוער והמוק. וולטש טאל "ידיד" שלי ממיניסטריון-החוץ איך להתאים ה"נייטרליות" עם הכנסת כנוכחות מבחון — ענו לו: זהו הנייטרליות: ליהודים יש נשק וארגון — דרוש יגבם לערבים יהיה הויבר, וזה אפשרי רק אם יכניסו מבחון.

כדאי להשוות זאת עם דברי לונד — המומחה הצבאי של ועדת אר"ם בירושלים. לערבים יש שריון ותותחים — ליהודים אין תשובה אפקטיבית".

חי — המנוח ח. יששכרוב, ממהנדסי חברת-החשמל בשעתו ואח"כ ממונה על הרבש לחיל-האוויר. וואלטש — רוברט וואלטש, עיתונאי נודע, עורכו של ה"יודישע צייטונג" הברליני בשעתו. לונד — קולי לונד הנירבגי, היועץ-הצבאי שב"קבוצת-החלוק" של ועדת-החלוקה מטעם האומות המאוחדות.

14.3.48

- א. גיוס 25.000 של כוח תוקפני (כ.ת.); לכוח זה יש לדעתי בריכותנו 12.000 חיילי המלחמה האחרונה, בערך 5000 פלמ"ח. עלינו עוד לאמן 8—10.000 איש. לזה יש לקחת כוח א, של שנים 18—25 (ואולי עד 30). אורך האמון 6 שבועות.
- ב. כוח מגן (כ.מ.) של 30.000 חיילים מאומנים בגיל 10—35, בני 17 מסוג א', בני 18—25 מסוג ב', בני 30—35 מסוג א'.
- ג. 2000 סניטרים, ברובם נשים.
- ד. 3000 אנשי הובלה.
- ה. 1000 לסלילת כבישים והנחת צנורות.
- בסה"כ — כוח בן 61.000 איש.
- לזה יש להוסיף מכוניות משורינות (3—5 לכל 1000 כ.ת.). עם תותחים קלים, 400 מכוניות-משא ואבטובוסים להנעת 10.000 איש, 5 מכוניות-משא לכל אלף איש, לצרכי הנהגות ותחמושת, אמבולנסים ושלושה בתי הולים נודדים לפצועים (מיטה 1 — לכל מאה איש) מלאי גדול של בניין (מיכליות משורינות), מכשירי אלקוט במספר רב, אוירונים למסירת ידיעות.

15.3.48

- כמות המים שיש בירושלים (בסוף פברואר) לישוב היהודי:
- 1. בורות שעברו לרשות ועדת החירום לפי 10 ליטר ליום תספיק ל-30 יום, ולפי 5 (צמצום) ל-60 יום.

2. ע"י התקנת בורות קיימים אפשר לקבל עוד (וזה יעלה 8000 ל"י)
 3. ע"י נקוי בורות אפשר לקבל עוד (וזה יעלה 6.800 ל"י)
 4. ע"י התקנת בורות קטנים אפשר לקבל עוד (וזה יעלה 400 ל"י)
 5. בבריכת רוממה יש — — —
 6. ע"י בנין בריכות נוספות — עוד (וזה יעלה 100.000 ל"י)
- הסה"כ יספיק ברווח ל-165 יום ; ובצמצום — ל-330 יום.

16.3.38

מצב הוועדה: ירושלים זקוקה ל-90—120 מכוניות ליום. הגליל — נוסף למכוניות העובדות במקום מטעם המשקים בסו"ב — ל-10 מכוניות לשם הובלת חומרי ביצורים ו-10 להובלת אספקה (זה כולל גם צפת). עבור בן-שמן דרושות 8—6 מכוניות ליום. למקומות שונים — (29—10 ליום). ההובלה לנגב נעשית ע"י משקי הנגב וסו"ב. בימים הקרובים יגמר שריוןן של 10 מכוניות-מיטא בשביל הנגב.

17.3.38

הטלתי על י. ברין לבקר במחנות ולבדוק מצב ההזנה וההלבשה וסידור הצרכים החמריים והרוחניים של המגוייסים.

18.3.38

יש להתחיל בארגון מחלקה להסברה: טד לוריה מנהל, פעולה ערבית — יעקב שמעוני, עתונות עולמית — רות גולדשמיט, עתונאי חוץ — טד לוריה (בירושלים הרי לוזן), עוזרו — פינקוס מדרום אפריקה. — התקציב 1000 ל"י. אישרתי טד לוריה כמנהל ואלף ל"י לחודש לע"ע. שלחתי מכתב מינוי לטד לוריה.

הדוח בפעולת אבו-כביר (13.3.48) מציין נקודות שליליות אלו:

- 1) כל פגזי "2" התפוצצו — אך פרט לשניים. הסרטים ב"שחורה" קרועים ; במכונה כמה ליקויים, הגורמים למעצורים. 2) פגז כבד אחד (ממרגמות "דוויד"), משקלו 37 קילו (הטוח 350 מטר), לא התפוצץ משום ששכחו להוציא הנצרה של מנגנון-ההדלקה. (יתר סוגי הנשק פעלו כהלכה).

בישיבה

רטנר: — אין לסמוך על "עם בנשק", עם מזוין — דרושים אנשים מאומנים... ודרושות חרבות.

יצחק ש.: — יש לפעול נגד כל ערבי מזוין — ויהיה אשר יהיה. אי אפשר להגזים בערך התחבורה. אין בשום הטיבה משה קרבי. אי אפשר להכין כוח מחץ מאנשים מן השוק. שאלו: — עם מזוין אינו צבא. אבל עם לא מזוין עוד גרוע מזה. לנו יש ביצורים — לערבים יש יתרון מספרי, ואין אחד מתגבר על השני. כל ישוב צריך להיות אי-מבוצר, יש להכין גם כוח חרבי וגם כוח מזוין. עלינו להתרכז בהטרדת הערבים. ישראל: — החכמה שלנו: — להרוויח זמן, להתחמק מהתמודדות, להטריד התחבורה הערבית, לחזק בלאי של דלק ומזון.

"שחורה" — הכינוי בהגנה למכונת-היריה (המינוח הנהוג עתה — מקלע בינוני) מהשיטה האיטלקית "סימפליציו". כלים אלה הופיעו בארץ לראשונה עם היחידה-המכתי האוסטרית במלחמת העולם הראשונה; אך אח"כ גם נרכשו בחו"ל, והובאו ע"י ההגנה. רטנר — מריש ייחנן רטנר, כעת אלוף פרופ' י. רטנר. "ארל" — ש. מאירוב, היום ש. אביגור. יצחק ש. — י. שדה ז"ל. ישראל — י. גליל.

108.000 כדורי
 יבוא למכוניות
 ירונים לא יצאה
 ויזון יבוא, היתה
 נשרד המושבות
 זה בשום אופן.
 הודים והציונים
 על "ידיד" שלו
 - ענו לו: זוהי
 זה אפשרי רק
 השלוח "לערבים
 להחזיקה.
 בשעת.
 מטעם האומות
 12.000 חיילי
 יש לקחת סוג
 מסוג א/ בני
 ים קלים, 400
 ג, לצרכי הזנה
 ואה איש) מלאי
 מסירת ידיעות.

בחולדה. 100
יש לדעתי לש
לקרב מכריע

יגאל —

31.3.48
בערב
— והיא המ
טכשיו המלח
מבינים זאת
בתיכון בת
ומדי פעם
ולעשות זאת
ומיד
הליל

תיכון
חיפה; א
(200 +)

1.4.48
הזמ
יותר משבע
על דרך יר
הכל
15 „מכונו
וכסמל.
בא
קטנות. 4
האדם: ג
שלחו 106
בסביבה (י
בסדום ונע
שלחו 150
בירושלם.

ורלי
מכו
פרי
שלום

22.3.48

מתקדמים בעשית הפיקות (יום יום 40.000 פיקות, יגיע ל-60.000, רוצים להכין מלאי של 3 מיליון). השאלה הבערת היא דיטו — נתקבלו מאיטליה 30.000, הציל קצת המצב. יש גם 30.000 כוסיות בשביל דיטו למוקשי-נעל. דרושים חצי-מיליון דיטו.
תנש — מוקשים: נגמרו 20.000 מוקשי-נעל מהצד המיכני, ויש למלא אותם. ממלאים אלף ליום. בוחנים אחד למאה — הבחינה מצליחה. בסריה החדשה יכניסו שכלולים. מוכנים למלוי 30.000 מוקשים „אישיים“. דרושים דיטו — אולי יוכנו בעוד ימים אחדים (הדיטו שהביאו מאיטליה ארוכים קצת, ויש צורך לחתוך אותם).
בעוד שבועיים תגמר סריה ראשונה — 5000 — של מוקשי-כלי-רכב, אם יהיה דיטו. מתחילים למלא פצצות-עשן. הושג חומר בשביל 3000. עומדים להשיג לעוד 3000. פצצות מדמיעות לא הוזמנו עדיין.
עם זורקי-להבות יש עוד קשיים, מכינים כבר המודל. 30.000 בקבוקים כבר נעשו. מכינים עוד 50.000 משוכללים יותר. העבודה נעשית בשבועים בתייחרושת.

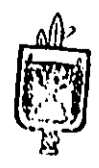
מוקשים „אישיים“ — מוקשים נגד אדם.

30.3.48

יגאל הודיע לי שאתמול רוכזו 27 מכוניות משא (מהגליל-העליון, מהנגב, מרחובות). הקשר בקרית ענבים ומעלה החמשה נתקלקל, ולכן 230 המזוינים שהיו צריכים לצאת להרים נשארו

במוטה
משמאל לימין: ד. בן-גוריון, הרמטכ"ל י. דורי, נחמיה ארנב ז"ל.

בחינה. 100 איש יש כבר בהרים, מלבד אלה שבחולדה. ישלחו עוד מחר או מחרתיים 200 איש. יש ידעתי לשלוח יותר, כי האויב ירכז וידרבן כוחותיו נגד תחבורתנו לירושלים ועלינו להתכונן לכך מכריע בשלב זה.

גא' — י. סוקניק; אז — ראש אגף המבצעים במטה כוחות ההגנה; אח"כ — רב-אלוף י. ידן.

בערב באו אצלי אנשי המטה לברר כמה שאלות. אמרתי שכרגע יש שאלה אחת בוערת — היא המלחמה על תחבורת ירושלים, וכוח-האדם שיגאל מכין, 4-500 אינו מספיק. זוהי המלחמה המכרעת. גפילת ירושלים העברית עלולה להיות מכת מוות לישוב, והערבים יבנו את וירכזו הרבה כוחות לניתוק התחבורה, ויש לקחת כל האנשים שאינם הכרחיים בתוכן בת"א ובדרום, על נשקם, ולשלוח אותם לדרך חולדה — באב-אל-ואד — ירושלים. ידעו פעם בפעם לשלוח תגבורת; יש להזמין מיד מפקדי החטיבות ולגייס מיטב האנשים ולקשות זאת מיד — הערב והלילה.

ומיד שבנו למשרד, לארגון הפעולה.

הלילה בא האוירון הראשון בשלום (200 + 40 + 150.000).

תיכון — והיינו, הגליל ה"תיכון" במבנה ארגון ההגנה, שהשתרע מצפונית לת"א ועד לבואר חיפה; אם כי מדי פעם היו שינויים במבולותיו.
(200 + 40 + 150.000) — 200 רובים, 40 מקלעים-קלים, 150.000 כדורים.

הזמנתי את וורלינסקי ודרשתי ממנו שיתמכר במשך השבוע («השבוע» יוכל להמשך יותר משבועה ימים) לריכוז וסידור אספקה בשביל ירושלים — שקרבנותינו ומאמצינו להשתלט על דרך ירושלים לא יעלו בתוהו או לא ימנע ניצולם המלא. הוא קיבל על עצמו. הכלים שנתקבלו הלילה כבר נכנסו לשימוש במלחמה על תחבורת ירושלים. בתוכם גם 15 «מכונות». אמרתי ליגאל שחלק מהמכונות «החפשיות» ישלחו באויר לירושלים — כעידוד וכסמל.

בא פריץ מירושלים. יש להם עכשיו 25 מקלעים, 250 רובים, 500 תתים, 35 מרגמות קטנות, 4 מרגמות גדולות, 120.000 כדור 303, פגזים "2 כמעט אין, 8 פגזים "3. כוח-האדם: גדוד א' מלא על הנייר, אבל מפוצל, חלקו בעמדות סטטיות, חלקו בעיר העתיקה, ישלחו 106 איש לקסטל וסביבתו, למחצבת סובא, גבעת סובא (משלט), גדוד ב' — מנותק, נמצא בסביבה (עטרות ונווה יעקב 153 איש, כמעט אין תחמושת; בצפון ים-המלח — 80. היו 80 איש בסדום ונשלחו משם ע"י החברה לאחר שהרגו בשגגה ערבי אחד; מגוש-עציון חזרו 76, במקומם ישלחו 150). במוצא יש 70 איש, בהר טוב 68, מקימים גדוד שלישי — מתחילים ב-250 (מהם 65 בירושלים, 70 במוצא, 68 בהר טוב, בדרך 200 איש, מוכנים עוד 100 ברזרבה בשביל ירושלים.

ורלינסקי — ג. ורלינסקי, העומד (ועמד אז) בראש תנובה".

מכונות — מקלעים.

פריץ — פ. איזנשטטר, מקציני הבריגדה היהודית בצבא הבריטי (קפיטן); אח"כ — אלוף-משנה שלום עשת.

שמעון —
מהמטה —
הצבא —
התקפות

15.4.48

משלחת
העמק החרידו
ולהכין מקלטי
אחרים. הם מ
שיחזירו להם
(בעין-השופט
בעמדות)...

בסוג ג
התקפות

18.4.48

ביקול
מנהלה (המ
היה קצין
קצין מנהל
ומשרדו בר
רב שהפיק
להופיע לכ
לח
גדוד. העו
לאוכל ול
במנת המ
מחשיב ה
לקרב ה
להסדר
דו"ח. ב
צריך לה
דו"ח —
יודעים
יצחק
(לא ה
לעמוד
אותם

13.4.48

שעה 1030 — האוירון שלנו בישר שהשירה הגיעה לירושלים: 165 מכוניות-משא (800 טון מזון). מחוץ למכוניות ליווי וציוד. השירה תפסה עשרה קילומטרים באורך. שלחתי ברכה לאנשי "נחשון". מקווים שתצא מחר שירה שניה.
גרשון זק וצבי ל.: אישרתי מבנה המטה הימי וביקשתי רשימה מפורטת של כלי-השיט שבידי היהודים בארץ (כמה מהם אפשר לשרין וכמה זה יעלה? ואם יש תכנית להגנה על אניות עולים מפני התקפה מצרית בים?)

גרשון זק — זמן קצר אחריכן נתמנה ראש-השירות לחיל-הים של צה"ל.
צבי ל. — צ. לשצינר, שימש או בתפקיד סגן ראש המטה; כעת — אלוף צ. איילון.

14.4.48

בבירורים עם שמעון הגיע יגאל למסקנה שהשירה השניה לא תוכל לצאת לפני יום השבת. יש ריכוזי ערבים. ויש לפגוע תחילה בודי-סרה, בית-ג'יו, רמלה, סריס, חרבת-אל-עמור, אולי גם בית סוריק ובית-איכסא. גדוד אחד — חי"ש — יוחלף וינוח בכפר בילו. במקומו יבוא גדוד פלמ"ח. גם מהמטה ישובו כמה אנשים לת"א. הבעתי חשש שעד יום שבת עלולה הממשלה (או הצבא) לעשות משהו שיכביד על השירה ועל פעולתנו הצבאית. כי אני מניח שהממשלה רואה עצמה נפגעת בהצלחתנו-זו בהר ירושלים לא פחות מהערבים. ואם ישאר רווח של 4 ימים — אולי תתחכם. בעזרת ערבים או בפעולה ישירה של צבא (עוצר וכדומה), להרע לנו. אולם יגאל טען: עייפות, חשיש התקפות, הכרח של התקפות קודמות. רצייתי לשמוע דעת שמעון. אבל הוא לא יכול לבוא הנה כשאני חפשי — והוכרתי להשלים עם הדיחוי.

ש. פ. צ. ו. — ש. קור, מפקד חטיבת "גבעתי", פקד על "מבצע נחשון"; אח"כ — סא"ל ש. אבידן.
 מ. ה. מ. ט. — ממטה "כוח נחשון".
 ה. צ. ב. א. — דהיינו, הכריטי.
 ה. ה. ק. פ. ו. ת. ק. ו. ד. מ. ו. ת. — התקפות מכינות.

משלחת מעין-השופט ודליה (גוברמן, ברוך צ'פניק). הם בסוג ג', אבל התקפות משמר העמק החרידו אותם. מה יהיה אם הכוח שלנו יסתלק מהסביבה. יעצתים קודם כל לחפור — להכין מקלטים לילדים בתוך המשק, והסברתי שמצבם בכל זאת טוב ממצב כמה משקים אחרים. הם מוכנים להשיג קומפרסור ובולדוזר לחפירות, אבל אין להם כוח-האדם. דורשים גם שיחזירו להם הנשק שלקחו מהם בזמן האחרון. (מדליה לקחו 18 רובים); דורשים גם "סטנים". בעין-השופט יש 18—10 רובים, מרגמה "2", 3 סטנים, 7 מקלעים. יש להם 100 גברים, 15 בחורות (בעמדות)...

בסוג ג — היטובים, אשר לפי הערכת חומרת מצבם הבטחוני לא נחשבו על אזורי-חיות מובהקים. התקפות ב-ס-ר-ה-ע-מ-ק — שנערכו אז ע"י צבא קאוקג'י.

ביקשתי מבן-ארצי לתת רשמיו מסידור פעולת נחשון. לדבריו היה מחסור בקציני מנהלה (המטפלים בכוח אדם, משמעת ואפסנאות; אצלנו — כמעט רק באפסנאות). אליהו כהן היה קצין מנהלה ממונה על בן-ארצי (ששימש קצין אפסנאות). כשהלך אליהו — נעשה ב.א. קצין מנהלה. ל.ב.א. היה קשר טוב עם תל-אביב (היה דרג בחולדה, דרג בנען, ודרג בת"א). ומשרדו בת"א (בית-הדר) פעל 24 שעות ביום — ובסדר. כל מה שביקש נתמלא מיד. היה חסרון רב שהפיקוד-העליון מת"א לא ביקר הגדודים לפני הפעולה, בשעתה ולאחריה. הלל היה צריך להופיע לפני גדוד ערוך במיסדר.

לחיים ל. ניתן גדוד שנאסף ממקומות שונים. המפקד היה טוב, אבל הגדוד לא היה גדוד. העברת חפציהם לא היתה בסדר — כי לא היה תרגול נכון. על בן-ארצי הוטל לדאוג לאוכל ולתחמושת ולמנוע בזבוז, אבל היה בזבוז; במקום לכבס לבנים זרקו אותם. ניתן לחיילים במנת המזון חלב משומר — אבל לא אומנו להשתמש בו, וזרקו אותו מחוסר סדר. הפיקוד אינו מחשיב הצד האדמיניסטרטיבי — לעינם יש רק קרב, אבל חוסר סדר וחוסר מזון מספיק מזיקים לקרב. הקצינים והחיילים לא יודעים לחיות חיי שדה. רק אלה שהיה להם חינוך צופי — ידעו להסתדר. ניתן לכולם סבון — אבל אינם יודעים לכבס. — מפקדי גדודים לא יודעים להגיש דו"ח. בלי דו"ח נכון ובשעתו קשה לספק תחמושת. יוסף ט. שוב לא הגיש דו"ח וב.א. היה צריך להגיש בעצמו תחמושת לפי השערה. אפשר היה לשלוח תחמושת בשיירה, אך מחוסר סדר ידו"ח — שלחו באוירון, ותחמושת רבה ניזוקה. למפקדים אין חינוך אדמיניסטרטיבי, ואינם יודעים שהצלחה תלויה בארגון לא פחות מאשר בלחימה.

יצחק ש. חזר אתמול ממשמר העמק. קאוקג'י הוכה כהוגן, אם כי יחידותינו עייפות-מאוד (לא היתה כלל רזרבה). למפלת קאוקג'י גרמו: חוסר מחשבה צבאית, חוסר יכולת הערבים לעמוד במערכה צבאית. עמדנו 1 נגד 3, בכוח אש — 1 נגד 8.

נשאלתי מה נעשה אם האנגלים יעזרו לערבים? בשיך-ג'ראח נעמוד נגדם ונחשיב אותם כאילו היו ערבים, אבל נשאל עצמנו — לא שאלה מדינית אלא שאלה צבאית — עד

איזה גבול כדאי לנו לעמוד בפני כוח זה? לאחר פעולת שייך-ג'ראח נחליט על השאר; כי פה יבחנו האנגלים, עד היכן הם קשורים לכנופיות הערביות.

בן-ארצי — אפרים בן-ארצי, מקציני הבריגדה היהודית (קולונל-לויט); כעת אלוף א. בן-ארצי אליהו כהן — ממפקדי ההגנה ו"פלוגות-השדה", מחילי יחידות-התובלה היהודיות בצבא הבריטי; אח"כ — אלוף א. בן-חור.
הלל — כינויו של י. גלילי, אשר שימש אז כראש המפקדה הארצית של ההגנה ואתריכך פעל במסגרת מוסדות הבטחון המרכזיים של "ערב-המדינה".
חיים ל. — ח. לסקוב, מקציני הבריגדה היהודית (מיוז); כעת רבי-אלוף ח. לסקוב.
יוסף ט. — י. טבנקין, מבני עין-חרוד ומפקד בפלמ"ח; אז — מפקד גדוד בהכונת "הראל"; אח"כ — סגן-אלוף י. טבנקין.
יצחק ש. — י. שדה המנוח, ממפקדי ה"הגנה" ו"פלוגות-השדה", מפקד הפלמ"ח; אז שימש כמפקד של "שמש" ("שירות-משוריינים") ומדי פעם הוטל עליו פיקוד זמני על מבצעים מסויימים — בתוך ההגנה על מבצע "יבוסיה". אח"כ אלוף י. שדה.

21.4.48

המטה של "יבוסיה": התכנית לערב לא תוכל להתקיים, כי אין הבריטים עוזבים ביה"ס. ולכן יש להם תכנית אלטרנטיבית: התקפת בית-אכסא. שעפט, נבי-סמואל, ילתיע עד יחד יעקב. בקשתים להתייעץ עם יצחק ש. שנסע למעלה-החמשה. סידרתי להב ג'רה של 500 ל"י לצרכים דחופים.

"יבוסיה" — הכינוי הן לתכנית של השתלטות על ירושלים-רבתה, על ידי הבריטים בביצוע מכתרות של כוחות-ההגנה משני עברים — והן לכוח אשר כונס ע"מ להגשימה.
ביה"ס — בית-הספר לשוטרים, שבנינו מילא תפקיד חשוב בהיאבקות על החלקים ה"מזרחיים" של ירושלים.

23.4.48

הפעולה בכפרי הצפון לא הצליחה. בית-אכסא נכבשה ונחרבה. אבי סעפט נרצח בק בתים אחדים, ולנבי-סמואל לא הגיעו, ושמונה בחורים. ביניהם המפקד, נהרגו — יחדיו בני-החיים לסגת.

אחה"צ היה אצלי יצחק עם בשורת-איוב נוספת: יוספלה שלח בביתה ציוד כספי-הגנה משוריינים — המשוריינים עם "דוד'קה" אחת וכל הנשק נפלו בידי הערבים. 15 בדיינים נהרגו ביניהם גם המפקד, יוחאי.

החלטתי לגשת למטה החטיבה של "הראל" לברר לי המצב. מצאתי את רבני-הגנה יוא נתתי להעיר אותו. אתי אמר לי שאין נעדרים מלבד 15 הרוגי המכונות ה"מזרחיים" נהרגו יוא נהרג אלא נפצע.

נתכנס המטה ונעשו הסידורים לפעולה במשך הלילה, אם הבריטים יצאו מירושלים. כפי שמסרו המודיעים.

בשמונה הלכתי ל"סדר" החיילים במחנה שנלר.

טילגרפתי לידן שיבוא הנה באורון. יש לברר הפעולה לשחרור ירושלים. וגם פעולה בסביבות ת"א. לא נראית לי עזיבת לוד — אבל מרחוק איני יכולה לדעת. כשאני יודע מה הכוחות שאנני יכולים לגייס.

הצפון — שמצפון לירושלים.
יוספלה — יוסף טבנקין.

יוחאי —
רבי —
איתי —
ג'רה —
לוד: כאן

24.4.48

סוף סוף פגזים, כפי שזו נגד הטנקים ש

25.4.48

יש סכש המשטר

יש שני

30.4.48

בת"א אם כי סודרתי וביקש רשות ההסכם עם

רוטנבר ישראל גולני אבא —

1.5.48

מהו גדוד חי"מ ביחיעם, היחיעם — במטות כ-100 יש עכ"ה הערבים בי

כחסיב שפלו

2.5.48

חור בא

יחאי — יחאי בן-נון, שזכה אחר-כך בשרתו בחיל הים לאות-הגבורה. עתה — סא"ל יוחאי בן-נון.
— יצחק רבין, מפקד חטיבת "הראל"; עתה אלוף י. רבין.
איתי עמיחי, או קצין-המבצעים של חטיבת "הראל"; כעבור זמן — אלוף-משנה א. עמיחי.
בנרלה — בנין האסיקורציונא-גנרלה" בקרן הרחוב יפו ורחוב שלומציון-המלכה בירושלים.
גוד: כאן — טוה-התעופה לוד.

סוף סוף קבלתי הבשורה שנתקבלו התותחים הראשונים — צריכים להיות 31, עם
גנבים כפי שהודיע לי אפרים. זה שוב משנה המצב באופן רדיקלי — לא נעמוד מחוסרי-מגן
נגד הטנקים של ה-הלגיון" ונגד תותחיהם.

יש סכנה לראשי-פינה. יש שני גדודים ומרכזים עוד גדוד. יפעלו כאלף וחמש מאות
איש. המשטרה של כרכור בידינו. אחרי אולטימטום שלנו מסרו הערבים בידינו הבית.

יש שני גדודים — בגליל העליון.

בת"א נודע לי שנעשו שמות בגשר — פעולה ראשונה של שלב שלישי במלחמה! —
אם כי סודרה הפסקת-אש בהתערבות נציגו של רוטנברג. בערב אמר לי ישראל שבא גולני
ויביקש רשות לפוצץ הגשר ע"י נהרים, וישראל הסכים; אח"כ טילפן לו אבא שזוהי הפרת
ההסכם עם עבר-הירדן. ביקשתי מישראל להודיע לגולני להמנע מהפעולה.

רוטנברג — הכונה לאברהם רוטנברג, או מנהל חברת החשמל לא"י.
ישראל — י. גליל.

"גולני" — כאן מפקד חטיבת "גולני".
אבא — א. חיישי; או — חבר ועדת-המצב בחיפה ומקשר עם ד. בן-גוריון בעניני בטחון.

מהו הכוח הלוחם בחטיבה? גדוד וחצי, 1400 איש, נשק יש רק לשש מאות איש. יש גם
גדוד חי"מ ניד — 330 איש. כמה מאומנים? נפלו 20 הרוגים, 40 פצועים, מלבד אלה שנפלו
ביהיעם. היכן 1400 איש? 740 בהרי הכרמל, עתלית ובית אורן, 230 בצפון (נהריה, שבי ציון
ויחיעם — ביחיעם 45 מרותקים); 100 בבתי חולים (כששים יצאו בריאים); בקלט 180 איש,
במטות כ-100 איש, בשביל לשלוח שיריה לצפון (אילון ועוד) נחוץ גדוד — ואינו.
יש עכשיו מו"מ עם הצבא לפתוח הדרך עד חניתה — אם נאפשר לערבים מעבר לסוריה.
הערבים ביקשו שהות של 5 ימים להתייעץ עם בירות.

בחטיבה — בחטיבת "כרמלי".
שנפלו ביחיעם — על הדרך אל יחיעם, בשיירה, ב-28 במרס 1948.

חזרתי הבוקר מירושלים לת"א.
בא שלמה רבינוביץ, מגשר, מפגישה עם הלגיון הערבי, וגם סייר באוירון על הגבול

הסורי. בסיוור לא ראה כלום — טס מדרום למשמר-הירדן, מזרחה 10 ק"מ בסוריה, צפונה עד בניאס, וחזרה עד מגרה — ולא ראה גייסות ולא מכוניות, לא בדרך ולא בכפרים. גשר לא ניזוקה קשה, אם כי רוח אנשי גשר מדוכאת, כי יש להם הרגשת אין-אונים להגיב בנשק מתאים. להתיעצות שהזמנתי לערב על חלוקת הכוחות והציוד. לעומת סכנת פלישה, באו רק יגאל ולרר. לאחד במאי, לפי לרר, הגיעו הכוחות שלנו לממדים אלו:

בולגרים — 4448	נוסף מהקלט 714 — ס"ה 5162	בנגב 1061 — ס"ה כללי 6223
לגולני:	2072 חי"ש, 835 חי"מ, 332 קלט — ס"ה 3239	
לכרמלי:	1667 חי"ש, 501 חי"מ, 264 קלט — ס"ה 2432	
לאלכסנדרוני:	2029 חי"ש, 1088 חי"מ, 4 קלט — ס"ה 3121	
לקריתי:	851 חי"ש, 424 חי"מ, 421 קלט — ס"ה 1696	
לגבעתי:	2689 חי"ש, 554 חי"מ, 57 קלט — ס"ה 3300	
לעציוני:	1869 חי"ש, 459 חי"מ, 86 קלט — ס"ה 2414	
ס"ה:	16686 חי"ש, 3861 חי"מ, 1878 קלט — ס"ה 22425	

מלבד זה יש במטכל 49; באגפים: אה"ד 243 + 28 — ס"ה 271; אג"מ 27; ש.א. 385 + 61; ח.ים. תותחנים 476 + 137; מהנדסים 131 + 15; קשר 220 + 4; אכ"א 60; ש.ר. 28 + 12; ש.ד. 10; ש. משפ. 2; מ.צ. 151; אסירים 16; גויים 16; ח"ן ארצי 16; מחת"ר 18; אג"א 1034; ציוד ואספקה 89 + 6; חמוש 71 + 1; תחבורה 792 + 28; אכסון 46 + 1; אכס 17; עלומים 124. ס"ה אגפים 530, שרותים 2451, נוסף מהקלט 293; — ס"ה: סיכום כללי 3274. עם הקודם 25.699.

שלמה רבינוביץ — ממפקדי חי"ש, ואח"כ מקציני הבריגדה היהודית (מיור) אחריכך — האלוף ש. שמיר.
 לרר — משה לרר, שעמד או בראש אגף-כוח-אדם במטה-הכללי; כעת — אלוף משה צדוק.
 "בולגרים" — כינוי "בטחוני" לפלמ"ח.
 ש. א. — שירות אויר.
 ש. מ. ש. פ. — שירות משפטי.
 ש. ד. — שירות-דאר.
 מחת"ר — מחלקת תרבות.
 ש. ר. — שירות רפואי.
 אכס — אגף כספים.
 עלומים — גודי נוער.

7.5.48

צבי קובל על חוסר דואר לחיילים. הדבר מוטל על אגף האפסנאות. יש 6 שקים מכתבים שלא חולקו. יוסף מודיע שבועוד 4 ימים זה יסודר.
 לרר דורש משלוח איש לקפריסין, להעלות מגויסים. אמרתי זהו ענין למחלקת עליה אליהו: אושרה תכנית הדרכה חדשית. אבל אין לו: מדריכים, נשק, תחבורה, מכוניות. הוסכם שתתקיים ישיבה מיוחדת של האגפים לסידור ענינים אלה.
 נחשה: אין מחנות לח.ע.נ. עירערתי על השם. למה המלה "עזר"? מי הוא ח.ע.נ.? פקודת נהגות, טבחות, מחסנאיות, לחימה סטטית, שיירה. אין זה לדעת משה חיל — כי יש להן תפקידים שונים.

ל-14 בח"מ
 מגורים. היורשו
 משה דורל
 בחיפה, בתיכון.
 בענין הש
 יגאל — הלוחמי
 בצפון יש
 בעמק יש
 בכרמלי
 באלכסנדר
 בתל-אבי
 בגבעתי
 בנגב יש
 בירושלי
 בהראל
 ס"ה:
 הזיון
 רבעמק רק 0%
 בהסכמ
 לאלכסנדרוני

צבי —
 יוסף —
 אליהו —
 משה —
 ת.ע.נ. —
 שיירה —
 אהרון —
 יעקב —

8.5.48

יש
 כמונה —
 להחרים? מ
 היש פיצוי
 כשטרה? ל
 יגאל
 איש (לקחה
 אי בחיפה)
 יוס
 לנ 28.000
 לתבישת
 להזמין כ

ל-14 בח"ז כבר 500 מגויסות. יוסף מקווה שיהיה מחנה בתל-ליטווינסקי. יש שאלה של
 מנורים. היורשו לגור בבית או רק במחנה?
 משה דורש מחנות-מעבר לחיילים העוברים ממקום למקום. דרושים מחנות כאלה בת"א.
 בחיפה. בתיכון. יוסף אומר שיתכן מחנה כזה בת"א. בחיפה אין מחנה. בתיכון יוקם בכפר-יונה.
 בענין השיירות לירושלם הוטל על לרר ארגון הנהגים. על יוסף — דבר המכונות. על
 יגאל — הלוחמים.

2000	אנשי צבא.	2500	לוחמים מתישבים	—	ס"ה	4500
1500	אנשי צבא.	3000	לוחמים מתישבים	—	ס"ה	4500
2000	אנשי צבא.	—	—	—	ס"ה	2000
2200	אנשי צבא.	3000	לוחמים מתישבים	—	ס"ה	5200
600	אנשי צבא.	800	לוחמים מתישבים	—	ס"ה	1400
2000	אנשי צבא.	3000	לוחמים מתישבים	—	ס"ה	5000
1200	אנשי צבא.	1200	לוחמים מתישבים	—	ס"ה	2400
3500	אנשי צבא.	—	—	—	ס"ה	3500
1400	אנשי צבא.	—	—	—	ס"ה	1400
16400	אנשי צבא.	13500	—	—	ס"ה	29900

הזיון — ל-60% מהלוחמים: לאלכסנדרוני רק 1200 מזוינים, לגבעתי רק 1200, בצפון
 יבעמק רק 60% מזוינים.
 בהסכמת ידן יעבור אהרון רבינוביץ (רביט) היה קצין בחי"ל, שלישו של יעקב לפנים)
 לאלכסנדרוני, כסגן מפקד גדוד.

צ ב י — צ. לשצינר (איילון).
 יוסף — י. רוכל, או ראש אגף אפסנאות, כעת אלוף י. אבידור.
 אליהו — א. כהן (בן-חור), שימש או ראש אגף ההדרכה.
 משה — מ. לרר (כנ"ל).
 ח. ע. ג. — "חיל-עזר-נשים" — שם שהוצע תחילה לחיל זה.
 שירה — הכונה למלוי השיירות (בעיקר בדרך לירושלים) שמילאו תפקיד בולט וחיוני.
 אהרון רבינוביץ (הכינוי — "רביט") — כעת אלוף-משנה א. יריב.
 יעקב — י. דוסטובסקי, ראש המטה-הכללי; אח"כ — רב-אלוף י. דורי.

יש צורך בקביעת דין עיר כבושה (או כפר כבוש) — מי שליט: המפקד או מושל
 המונה — מטעם מי? מה סמכותו כלפי הצבא? כלפי התושבים? רכושם? מה רשאי הצבא
 להחרים? מה גורל הוועדה לעניני ערבים? המכריזים על אזור צבאי? מה דינו? מה דין שודדים?
 היש פיצויים לרכוש שדוד? שבויים? מה דין ערבים נשארים? מי שומר במקום: צבא או
 משטרה? למי הם כפופים? מי דואג לנצרכים ערבים? מי גותן התקציב?
 יגאל דורש הקמת חטיבה רורבית מיד — שני גדודים רגליים וגדוד משוריין, — אלפיים
 איש (לקחת מכל חטיבה פלוגה מאומנת, חוץ מירושלם) — כלומר מאלכסנדרוני, גבעתי, מת"א
 או מחיפה). דרושים מפקד ומטה. אתיעץ עם יעקב וייקבע מפקד ומטה.
 יוסף מעורר שאלת התלבושת. עכשיו יש ל-25.000 איש תלבושת מלאה ויחידה. יש
 לנו 28.000 איש (מלבד אנשים יומיים, לא מחויבי גיוס כ-3.500 איש). אם יכנסו ההזמנות — נגיע
 לתלבושת של 30.000 איש. לפי צוי הגיוס יכנסו עוד 10.000 (לרבות בנות). יוסף דורש סמכות
 להזמין כל החסר עדיין ל-30.000 איש ולעוד 10.000 גברים ו-5000 נשים.

אין תשלום למשפחות, ונוקטים בשיטות של עובדות סוציאליות לחקירת המצב, שמעליבות המשפחות. הטלתי על יוסף י. ברוך ושקולניק לברר המצב.

— יצאתי עם יגאל למחנה התותחנים. האימונים נמשכים רק ששה ימים, כמה מהתותחנים הם מהבריגדה, אבל כמה טירונים שרק לפני שבועיים שלווה נתגייסו. על יד כל תותח צות של חמשה: מפקד, 3 עובדים, 1 רזרבי. ירו בכדורי-אימון ובכדורים חיים. ביריה הראשונה בכדור חי — הפילו את המטרה (חבית ענקית). לא יאומן שאלה הם תותחנים בני ששה ימים... עומדים להשלח לגליל ולנגב. אימן אותם ליובה גינזבורג. כשבאנו מצאנו על כל אוהל וצריף ועל מכוניות כתובת: «רוצים חופש!» המלצתי יחד עם המפקד, על מתן חופש של יום אחד. נפרדתי מהם בדברים קצרים על הצעותינו עד עכשיו, שאינם צריכים להשלותנו שהענין קל; על שאנו עומדים אולי לפני המבחן החמור והמסוכן, ושבידם ניתן הנשק המעולה ביותר שיש לנו עד עכשיו. בלי יחידות אחרות התותחנים לא ינצחו — אבל הם חטיבה רבת ערך, ויהיו ראויים לתפקידם בהבאת הנצחה הכופי: עצמאות ושלוש!

י. י. יורעאלי, חבר קיבוץ אפיקים, היה אצלנו במפקדה הארצית של ההגנה. ברוך — ברוך רבינוב, חבר קיבוץ ביתאנא, שהיה חבר במפקדה הארצית ומנהל ראשון של אגף הכספים שלה. שקולניק — לוי שקולניק, או מעורר, שהיה של ה. ברוך, במשרד הבטחון המוקדם והולך. כיום — ל. אשכול. ליובה גינזבורג — אריה גינזבורג, מפקד התותחנים בבריגדה היהודית (קפיטן), כעת — רבי סרן א. גדעון.

יוסף מצ
גורחובסקי, ב
הבלאי, ובעוד
הפורשים — ה
צבי מח
— יגא
איתי — התח
הכביש אלא ה
מספיקים.

רפפורט
התותחנים,
סחרוב
כעת — יח
יעקובס
י. יעקובסו
ד"ר לי
לאוטומובילי
גורוכו
לופרס

11.5.48

מיד
לכוח מוביל
נגד פלישה
הארץ — א
שבע; לכב
יצח
ירושלם —
דוד
"ג'נרלה"

הע
זרעין) המ
של ירוש
היותה מו
בהרבה ל

הב
הובר
לה
המתו
י
האחר
דוד

9.5.48

יש לנצל השבוע בהתקפות ובכביש מכסימים מקומות. ביום ג' 1030 בבוקר יוזמו קציני-המבצעים של כל החטיבות לקבל הוראות לקראת 15 במאי. יגאל דורש ממני פקודת-יום לחיילים לקראת 15 במאי. לאותו יום צריכים להיות מוכנים שני אוירונים גדולים עם חומר מפוצץ, על כל צרה שלא תבוא.

יגאל מתאונן על חוסר חגור והיציאה מההתחפרות. ביקשתי משקולניק שיטפל בכך מיד. יש לשלוח לכל החטיבות מאגא כל מה שאפשר — מזה אספקה ועוד.

הבוקר יוצאת סוללת-תותחנים ארץ לנגב: 35 איש, 4 תותחים. ביטלו לגבם את יום החופש, בהסכמת רפפורט.

אליהו מתאונן שסידור הגדוד המכסימי התנדב בעצלתיים. חסר נשק (תתים, רמונייה, מקלעים) — יש להם רק מכונית ירייה אחת — מרגמה מכשירי-קשר). יש זחלים. חצים על הנהגים לא מתאימים. האנשים שנשכרו בחטיבות הם בלתי-מצוידים.

התקן הוא 457 איש. יש רק 30 זחלנים עם יוסף, שירות רפואי קשר. אלכסנדרובי וגבעתי שלחו כ"א רק 22 איש.

לרר דורש מחנה לבחורים בני-הישיבה. יוסף מודיע שעובדים על הכשרתו. גויסו כבר 200 נהגים לשיירת ירושלם. דרישה נכבד ודרישה נהגים של אלף איש. יוסף מציע לגייס מהקואופרטיבים כל חיבי הגיוס. יכנסו ביום יום יום.

הגיעו בשבילנו 150 מכוניות — עדין נכבד. גויסו בארץ 700 מכוניות — טעונות תיקון. לגדוד המשוריין יש לתת 90 מכוניות. 150 נהגים יש להפגיש סחרוב, לרר וצבי ישיבה המסכדת.

לרר מתאונן על חוסר הסדר והכתיבה לשיירת שונות.

יוסף מציע להפעיל ועדת ההחרמות לכלי-רכב (יו"ר — יעקובסון; חברים — ד"ר ליפשיץ, גורוכובסקי, ברוד רבינוב, לוברסקי, ויוסף). להחרים היום 50 מכוניות-נוסעים; ישלמו בעד הכלאי, ובעוד שלושה חדשים יחזירו, או ישלמו הכסף. לרר שואל — מה בדבר השתמטות הפורשים — הלחשוב אותם למשחררים? אביא הדבר בפני ועדת ארבעה.

צבי מתנדב להכין לי תכנית על ארגון מנהלת הבטחון.
 — יגאל הודיעני שדיבר אישית עם מפקד הגדוד, החליף המפקד, והמפקד החדש —
 איתי — התחייב לכבוש הלאה את בית מחסיר. אמרתי ליגאל שהפעם אין זה ענין של פתיחת הכביש אלא השתלטות ונתונות על שני עבריו במרחב מספיק, ויש להחזיק אחרי הכיבוש כוחות מספיקים.

רפפורט — שמואל רפפורט, מקציני הבריגדה היהודית (לויטננט), מפקדו הראשון של חיל-התותחנים, כעת אלוף-משנה ש. אדמון.
 סחרוב — יחזקאל סחרוב, מקציני הבריגדה-היהודית (מיו"ר), מפקדה הראשון של משטרת-ישראל; כעת — יחזקאל סחר.
 יעקובסון — יוסף יעקובסון מעוזריו הראשיים של שר הבטחון בעניני אספקה. עתה — י. יעקובסון (סא"ל מילואים).
 ד"ר ליפשיץ — ד"ר שאול ליפשיץ, או נשיא הלשכה המסחרית התלאביבית ומנהל החברה הא"י לאוטומובילים ("פורד").
 גורוכובסקי — ש. גורוכובסקי, ממרכז הקורופרציה של ההסתדרות; כעת — ש. גורן.
 לוברסקי — מיכאל לוברסקי, או מנהל לשכת התחבורה של הסופנות-היהודית כעת מ. בר.

11.5.48

מיד יצאתי ל"בית האדום" והזעקתי יגאל, רטנר וישראל. דרשתי להפוך כל הכוחות שלנו לכוח מובילי, להחיש כיבוש דרך ירושלים והאיים הערביים בתוך הישובים — ולתכנן מערכה נגד פלישה ערבית כוללת. יגאל מעורר שאלות אלו: הנלחם בעבדאלה שרק יעבור גבולות הארץ — או גבולות המדינה היהודית? עניתי שרק י"ג יוכל להחליט. כזו היא גם שאלת באר-שבע; לכבוש מיד או לא.

יצחק מעיר שלאויבים אין דרך משותפת, ולא בזמן אחד יגיעו אלינו. יש לנצל שוני זה. ירושלים — נוח לנו שתהיה שקטה.
 דוד — האויב בירושלים חלש, יש כ-800 זרים. הם מתפוררים. רוחם נפלה. נקבל "ג'נרלה" מהצבא; הדואר כבר בידינו.

העירותי שתים: (1) הריסת האיים הערבים בישובים היהודים (רמלה-לוד, בית-שאן, זרעין) המשמשים סכנה מיוחדת במקרה פלישה ועלולים לרתק כוחות לחנם. (2) זיון מוגבר של ירושלים — גם אם תמשך הפוגה. חשיבות ירושלים כשלעצמה, 100.000 יהודים שבתוכה. היותה מוקפת ישושים ערבים רבי-אוכלוסין. כוח יהודי רב בירושלים ירתק כוחות, ויעזור בהרבה לנגב.

"הבית-האדום" — ברחוב הירקון, בית מועצת פועלי יפו-תלאביב לשעבר, ובזמן הכתב הדברים — בית מפקדת כוחות-ההגנה.
 "להפוך לכוח מובילי" (נייד) — דהיינו, שהחטיבות לא תהיינה מרותקות דוקא אל המחוזות בהן נתגייסו ועליהן הגנו עד כה.
 "י"ג" — הכינוי בו נהגו לכנות את הממשלה-המיועדת, בת שלושה-עשר האיש, בשבועות האחרונים שלפני ההכרזה על הקמת מדינת-ישראל.
 דוד — ה. שאלתיאל, או מפקד מחוז ירושלים; עתה אלוף ה. שאלתיאל.

המצב, שמעליבות
 כמה מהתותחנים
 יד כל תותח צות
 ביריה הראשונה
 גני ישה ימים...
 ל כל אוהל וצריף
 פש של יום אחד.
 ריכים להשלותנו
 תן הנשק המעולה
 הם חטיבה רבת

ראשון של אגף
 ון המוקס והולך.
 ו, כעת — רבי

10 בביקר יוזמנו
 ממני פקודת-יום
 גדולים עם חומר
 שיטפל בכך מיד.
 לו לגבם את יום
 תתים, רמוני-יד,
 חלים. חצים של
 שר. אלכסנדרוני
 הכשרתו. גויסו
 וסף מציע לגייס
 טעונות תיקון.

13.5.48

היה בירור רב אם לתקוף, ולעשות מאמץ להשמיד, את הלגיון שתקף גוש-עציון. ישראל, צבי, רטנר ודוד היו נגד התקפה. יגאל, אליהו, לרר, יוסף — בעד. לדעתי יהיה זה משגה פטלי אם ניתן לחלק זה של הלגיון לצאת מהארץ או להסתובב בתוכה, ואם מלחמה אתו בירושלם עלולה, כדעת ישראל, לסכן מצבנו בירושלם — יש לגייס כל הרזרבות של קריתי ואלכסנדרוני וגבעתי בשביל כיבוש מהיר של שטחי הדרך לירושלם, למען נוכל לשלוח מתוך חירות תגבורת לירושלם. יגאל סבור שבמצב הקיים אין בכוחנו לעשות זאת.

14.5.48

לגבעתי יש 6-7 פלוגות בדרך לירושלם. עציוני נתן שתי פלוגות להראל. יצחק שמע הבוקר ב-0815 ברדיו ערבי שאנשי עין צורים ומשואות נסוגו. העירותי שעלינו להחליט על שני דברים יסודיים: סמכות יותר גדולה למפקדי המרחבים — בתנאי שתנאי הקשר ישתכללו ונדע במהירות ובדיוק מה נעשה ברחבי הארץ למען נוכל לתת הוראות מתאימות; דבר שני — העיקר מכה לכוחות האויב ולא שמירה על נקודות, ולהסביר זאת לכל המפקדים כי יש צורך ברכוז כוחותינו.

בארבע אח"צ הוכרזה העצמאות היהודית והוקמה המדינה. גורלה בידי כוחות הבטחון. — מיד אחרי טקס ההכרזה חזרתי לבית המפקדה, ונתיעצנו על המצב המחמיר. ידיעות קשות על טורים משוריינים של הלגיון, וריכוזי אויב במפרק ובסוריה. יש אומרים — גם בסביבות לוד. לעומת זה הגיעו כוחותינו לנקודות המבודדות בגליל המערבי, ואכזיב ובצה נפלו. כן נכבש ביה"ס לשוטרים בירושלם ועוד משלטים חשובים בבירה. החלטנו על "גיוס" רובים במשקים בשביל הטיבה חדשה, על החשת הייצור ומחסומים נגד טנקים.

כמעט כל אנשי המטה התנגדו לדעתי להסתער בכוח יותר גדול ובמרץ יותר עקשני על כיבוש המרחבים סביב כביש ת"א-ירושלם, בשטח שבין חולדה ושער הגיא. הנימוק — שאין לנו כוח מספיק ואין אנו יודעים מה תכניות האויב. בלי החלטה מפורשת של "י"ג" (לא התרגלתי עדיין להגיד ממשלה) — לא רציתי לתת הוראה נגד דעתם של כל אנשי המטה. אולם אני מרגיש שהחמיצו ומחמיצים כיבוש הקובץ גורל ירושלם — ואולי גורל המערכה כולה. בערב באו ידיעות קשות. גם מהנגב. — היפציצו הלילה את ת"א?

יצחק — נראה כי יצחק שדה ז"ל.

15.5.48

העירו אותי פעמיים הלילה. באחת — להודיע לי שטרומן מכיר במדינה היהודית. בארבע וחצי — ברווח שבין שתי שעות אלה לא ישנתי עוד — שאנשינו באמריקה דורשים שאדבר מיד ברדיו. הלכתי עם ין לסטודיו של ההגנה, במחנה יונה; הדיבור הסתדר רק ברבע אחרי חמש, ותוך כדי דבורי הופצה ת"א — ניכר היה שבסביבת שדה-התעופה. סיימתי את דברי — אם כי לא בקלות, ואמרתי שברגע זה מפציצים את ת"א — ונסעתי לשדה-התעופה. צריף אחד בער, פצועים אחדים נלקחו ל"הדסה". אוירונים אחדים הוצאו מכלל שימוש, ונפגעה גם תחנת רדינג. המטוסים הנמיכו לטוס — כשפסקה אש תותחינו, משום-מה — וזרקו את מטענם. היו כארבעה-המטה מפציצים שבאו וזרחו. מכל הבתים הציצו אנשינו בפיזומות ובכתנות — אבל לא היה ניכר פחד למעלה מהמידה.

— מודיעים
חגורות, 6 ארגזים,
הזמנתי סטון
מסביבה? אמר שיכ
— בחוריני

"י"ן" — יעקב
סטון — "מיק
במלחמת-הקוממיו

16.5.48

— "כרמלי"
פוצצו גשרים בכ
היה קשה, לשנ
היו עקרים. יש
יוקם בסיס אס
"כרמלי". 70 אי
עם העולים א
דורשים תחמוש
יש הסתערות
לאחר אבדות
שם לא ברור
הם סבורים
החוף — כנו
לא-מרותקות.
סטון ומונדק
"גבעתי" הק
יש רק פלוג
פעל ברמלה.
ברקס" ושי
נספק לדוד
בחי
לאפסנאות.

יצח
הוא דבר
לסדר חפי
ויש לבצר
שיפעל נ
אלטרנטי
חדשות.
בשבו, 40
כשה

— מודיעים על משלוח אירון שלישי (היכן השני?). 13 ארגזים, כ"א 16 קופסאות עם

המרות. 6 ארגזים, כ"א 3 מכונות כבדות.

הזמנתי סטון ושאלתי אותו כמה כוחות דרושים לו לכבוש דרך ירושלים והכפרים

בכביבה? אמר שיסע לראות את יצחק רבין ומחר בעשר ישוב ויתן לי תשובה.

— בחורינו בשדה התעופה הפילו אירון מצרי, הטייס בדינו.

"ין" — יעקב יובסקי, קצין הקשר הראשי הראשון של צה"ל. עתה — אלוף-משנה יעקב ינאי.
סטון — "מיקי סטון", כינויו של אלוף דוד מרפוס המנוח, קולונל בצבא ארצה, שהתנדב לשירות
במלחמת הקוממיות; נתמנה אז למפקד חזית ירושלים.

— "כרמלי" הגיע לראס-אנ-נקורה ועבר מעבר השני ופוצץ בתים וגשרים. גם מחניתה

ביצו גשרים בכביש הצפוני. עכו עומדת להכנע. בגליל המזרחי המצב די קשה. הקרב במלכיה

היה קשה. לשני הצדדים היו אבדות. האויב הגיע עד טווח של פי"ט. כמה מכדורי פיאט

היו עקרים. יש לנו 150 פצועים בגדוד של 500. כוח האויב מחזיק בבית המשטרה בני-יושע.

יגם בסיס אספקה בראש-פינה. צפת נתרוקנה מערבים. ממערב הגיעו למזרח 200 אנשי

"כרמלי". 70 איש הגיעו לשם מת"א. למלא מקום הפצועים. עכשיו מורידים התותחים החדשים.

עם העולים אתמול הגיע קצין צרפתי (יהודי) בקי בתותחים. מרעישים עמק-הירדן —

הירשים תחמושת. הסורים ירדו מההרים. פועל שם אירון שלנו ביעילות. גם על "אלכסנדרוני"

יש הסתערות מקלקיליה. הגיעו יחידות של קאוקג'י לקלקיליה. מצב הרוח ביחידות חי"ש

לאחר אבדות ירוד. מנחום בנגב יש תביעה שיבוא לשם איש מוסמך לדון על הנגב. המצב

יב לא ברור ליגאל פה. אתמול בצהרים היו התקפות חזקות בניר-עם ונירים ובכפר דרום.

הם סבורים שלא יחזיקו-מעמד. מסתערים טנקים. יש גם ידיעה על טורים מצריים לאורך

החוף — כנראה בין עזה ומגדל. כוח גדול נכנס לבאר-שבע. לנחום יש רק 2.5 פלוגות

לאימרותקות. נחום נמצא בדורות ושם המטה שלו. הדרום חשוף. סטון ביקר בכביש ירושלים.

סטון ומונדק סיכמו תכנית פעולה. הלילה היו צריכים ללכת ללטרון; אין עוד ידיעה על כך.

"גבעתי" הקים גדוד של חי"מ, 500—600 מוזינים. הם בגדרה. עוסקים בחפירות. בבאר-טוביה

יש רק פלוגות משהות. הקו הפנימי זהו חולדה. גור, נען. עוסקים בחפירות. לא ידוע אם אצ"ל

פעל ברמלה. בירושלים מחזיקים מלבד אבו-טור, כל הנקודות מלבד העיר העתיקה. כבשו "אלנבי"

ברקס" ושיך-ג'ראח. עטרות פונתה בשלום. הם נתרכזו בנוה-יעקב. עומדים לכבוש שעפט. אם

נספק לדוד פיאטים, תותחים ועוד — מוכן דוד לעמוד בפני הלגיון.

בחילה-אוויר מרכיבים 5 "ספיטפירים" ל"ספיטפיר" אחד. יש להחיש הקמת בסיס-משנה

לאפסנאות.

יצחק חושב שיש לפנות כל הנקודות עד ניר-עם. לדעתי אין למהר — רווח של זמן

הוא דבר גדול. ביום החמשי יהיו אולי מוכנות יחידות אופנסיביות לנגב. לדרום יצא מהנדס

לסדר חפירות ומכשולים. רטנר חושש שהערבים מתכוננים לתפוס שדה-התעופה של עקיר —

ויש לבצר המקום. מציע להכין "דחלילים" של אירונים, לרמות האויב. יש לנו "שרמן" אחד —

שיפעל נגד הטנקים שלהם. יצחק מציע להטיל על איש — לא יגאל — להכין אופנסיבות

אלטרנטיביות (הצעתי להביא פריץ). במשך השבוע החטיבות שלנו ייפגעו, ויש להכין חטיבות

חדשות. דרושה מדיניות של מילואים. יש לקחת אנשי המשקים. אנו מאבדים בערך חטיבה

בשבוע, ויש להכין חטיבות רזרבה. — יוסף מציע לא למהר בנגב בפינוי, כי גם יחידה של

40, כשהם מבוצרים, מרתקת הרבה יותר כוחות.

הצעתי לישראל לכנס ארבעה הגושים ההתישבותיים, לרכו חטיבות מלואים, ולגייס מספר אנשי-משק הרוצים לעזור בסידור בסיסי-אספקה בחלקי ארץ שונים.

— בהסכמת ישראל ז. ואהרון רמו קבעתי סדרי מפקדת חיל-האוויר.

— משלחת מעמק-הירדן, הפט, זקצר, בהיר, חיל עיראק תוקף משקי עמק-הירדן. בעין-גב זה נפסק. יורדים משוריינים ואולי גם טנקים, אחריהם צבא עיראקי. לעמק-הירדן לא נוספו כוחות שלנו. עשרת בחורינו שהיו בקרנטינה עזבו אתמול, 11 בבוקר, המקום. העיראקים הפציצו אחר-כך הקרנטינה. אנשי כפר צמח מחכים בהרים. הם החלו לקצור שדותיהם. בשלוש אחר הצהרים הופיעו אוירונים אחדים וזרקו פצצות. שני התותחים שלנו לא פעלו. לחטיבה של משה יש אנשים בלי נשק. מאפיקים לקחו 35 בחורים, עם 35 רובים ושני מקלעים. נשאר במקום רק 2 מקלעים וכמה רובים (כמה? — 49 רובים). במקום יש עוד 250 גברים, לרבות נוער. בעמק-הירדן יש רק שני פיאטים. בעמק-הירדן יש 7000 נפש, מאלה בעבר הירדן 6000, מהם 1800 ילד. הילדים יושבים במקלטים. יש סכנת ניתוק גשר דגניה. שאלתי אם אנשי המשקים מוכנים לתת עוד אנשים ונשק משלהם להגנת המרחב שלהם, לתת למקומות „סטנים“ במקום רובים, להשאיר רק מעט רובים. מפקקים בכך. בכל עמק-הירדן יש רק מרגמה אחת ושני פיאטים.

יש לדעתי להוסיף מיד לעמק-הירדן מקלעים, פיאטים ומרגמות. לדעתי יש גם להעביר שמה מוטקה מקלב.

— בענין ים המלח — נזבו לא יוכל ללכת לפגישה עם גלוב, כי נקעה רגלו. ילכו זינגר ובן-אהרון, נסכים לשביתת-נשק בשטח הקונצסיה ובית-הערבה, ונדרוש הובלת מזון בלא נשק.

- באחת-עשרה וחצי — שוב הפצצות בת"א.
- ערכתי על יסוד טופס של משה מברק לטרומן.
- סטון הביא הצעותיו לשלטון על כביש ת"א ירושלים.
- (1) שני גדודים במשלטי מפתח לאורך הגיא (defiles) דהיינו — מקומות מיצרים) מחופרים כהוגן, למנוע הגישה לשטח זה לאויב.
- (2) לאויב יש 4 — 75. לנו דרוש נשק ממין זה (65") לפעולות נגד. הסיכויים לפגוע ישירות באויב קלושים — ולכן אין צורך בתותחי שדה. אבל המורל של כוחותינו דורש שיהיה נשק מסייע כבד — כי האנשים ולא הנשק לוחם. מיעץ לתת לכל גדוד 4 מרגמות, 4 פיאטים.
- (3) לדאוג שהדרך לא תקולקל. במקרה של פגיעה מהאוויר, מחסומים או חדירת אויב — דרושים פלטון אחד של מהנדסים וארבעה משוריינים.
- (4) בכניסה לגיא — פלוגת-מחץ במכוניות שילוו השיירות אם הן נתקפות, ואז פלוגת-המחץ תצא מהמכוניות ויתקפו האויב. שיירות ילכו רק בלילה. ישתמשו רק במכוניות המהירות ביותר. פלוגת-המחץ תנוצל גם כמילואים לכוחות השומרים על הדרך.
- המטה קיבל בכללה תכנית סטון. הערב ומחר יסדרו שיירות.

נחום — נ. סריג, מהמפקדים בפלמ"ח, חבר קיבוץ בית-השיטה; או — מפקד חטיבת-הנגב; עתה — סגן-אלוף נ. סריג.

מונדק — ד"ר משה פסטרנאק, ממפקדי ההגנה וחילי הבריגדה-היהודית; או — קצין-מבצעים לדרום הארץ, כעוזרו של ראש אגף המבצעים י. ידון; עתה — אלוף-משנה מ. ברתקוה.

ישראל ז. — זבלודובסקי ממפקדי ההגנה או נתמנה מפקדו של חיל-האוויר. עתה — י. עמיר (סא"ל מילואים).

הצעתי לישראל — ל. גלילי.

אהרון
משה —
בעבר-ה-
מוטקה
רביאלוף
נובו —
זינגר —
בן-אהרון
ומקציני ה-
יצא אל ה-
משה —
לאויב
75"
פלטון

17.5.48
בחמ
הגבורים, כ
ישיב
שנשלחו ענ
מכוניות אט
שאק
שני הגדודי
שלמה. „אל
לרר
זרביית זמ
יגא
הפסקת הא
השי
לנגב. הלח
יושע נכב
נקורה לא
לציון. היר
תכינה ער
צריכה לה
בע
שלנו אומ
רדיו דמע
אניה עם
פח
עוד פיאט
גל
הגלילי

א הרון רמז — אז ראש מטה בחיל-האוויר המתהווה; עתה — אלוף א. רמז.
 מטה — מ. מונטג בחר קיבוץ מרהביה, או מפקד חטיבת „גולני“; עתה — סא"ל מ. מן.
 בעבר-הירדן — הכונה לאותם ישובים שנמצאו בנדתי-המזרח של הירדן.
 מוסקה מקלף — מ. מקלף, שהיה אז קצין-המבצעים, ואח"כ המפקד, בחטיבת „כרמלי“; עתה —
 רביאלוף מ. מקלף.
 זרבו — מ. נובומיסקי, מנהל חברת-האשלג.
 זינגר — מהנהלת החברה הכלכלית האמריקאית ואז חבר הנהלת חברת-האשלג.
 בן-א-הרון — הכונה היתה, כנראה, ל"י. בן-אהרון, חבר קבוץ גבעתי-חיים, מפעילי תנועת הפועלים
 ומקציני היחידות היהודיות בצבא-הבריטי (לויטננט) אשר הוצע כי ישתתף בפגישה — אך הדבר לא
 יצא אל הפועל.
 משה — מ. שרתוק, שרי-החוזן (עתה — מ. שרת).
 לאויב — הכונה כנראה לכוחות „צבא השחרור“ של קאוקג'י, אשר באותם ימים שהו עדיין באזור זה.
 75 — הכונה לתותחים בני 75 המ"מ הצרפתיים שהיו בידי צבאו של קאוקג'י.
 סלטון — מחלקה.

17.5.48

בחמש בבוקר שוב נסיון להפצצה — אבל תותחינו ומקלעינו כנראה הגיסו את הטייסים
 הגבורים, כי לא שמעתי קול התפוצצות אלא טרטור המקלעים והתותחים.
 ישיבת המטה. מתברר שהשיירה הצבאית לירושלם לא הלכה בזמנה. מכוניות-המשא
 שנשלחו עם אספקה לנגב — נתפסו ע"י המפקד (שם), ולא החזיר אותם. הלילה מטעינים 28
 מכוניות אספקה לצבא הראל ועציוני. יגאל סבור שהלילה ירדו המכוניות שישנן בירושלם.
 שאלתי מה נעשה לשם ארגון החטיבה. אליהו מסר לו שלשום הגדוד המשוריין, ע"ח
 שני הגדודים הרגליים היו לו 300. מדוע זה אטי? לוחזמנים זה, אמרו צבי ולרר, נקבע ע"י
 שלמה. „אלכסנדרוני“ שלח את הפלוגה שלו — 60 אינוולידים ופצועים (יגאל).
 לרר טוען שהוחלט גם על חטיבה שניה מהלה"ד — חניכים ומדריכים (צבי) כחטיבה
 הרבית זמנית.

יגאל: — „בירושלים קרבות בעיר העתיקה“. מי החל? יגאל: „הערבים הפרו את
 הפסקת האש“. הנמסר הדבר לעתונות?
 השיירה של אספקה לנגב — נתעכבה, כי הלגיון נכנס לעיראק-סואידן. סטון טס היום
 לנגב. הלחץ בתיכון מתגבר. הלגיון נכנס למשולש, עם אירונים ומשוריינים. יש ידיעה שנבי-
 יוטע נכבשה. מחכים לנפילת עכו. הגיעו ליחיעם? לא ידוע, יגאל משער שהגיעו. ראס"אנר
 נקרה לא נכבשה עדיין. לעבר הלבנוני הגיעו דרך הים. הלגיון מסרפנד תקף אתמול ראשון-
 לציון. היתה מנוסה של תושבים. התקפת האצ"ל ברמלה לא מתקדמת. בשדה-התעופה בלוד יש
 הכינה ערבית רבה. אנו עומדים להפציץ לוד. אירונים טסו לים המלח להביא ילדים. היום
 צריכה להתקיים הפגישה על שביחת-הנשק.

בעמק הירדן — תוקפים בתותחים בית-יוסף; התקפות אירונים באשדות. אנשי הרצליה
 שלנו אומרים שראו בעיניהם אירונים שנפלו הימה. רדיו קהיר מודיע על העדר אירון אחד.
 רדיו דמשק טוען על שלושה אירונים שנפלו. בהפצצה בבוקר נפלה פצצה במחנה-יונה. הגיעה
 אניה עם מעפילים הבוקר, זירדו. יש אנית-עולים שניה.

פריקת אנית-הנשק נגמרה. הגיעו עד עכשיו 3 אירונים עם מטען, לעמק הירדן נשלחו
 עוד פיאטים, חומר-נפץ ועוד.

גיוס נשק ממשקים? „גבעתי“ ריכז 350 רובים, „אלכסנדרוני“ ריכז 600 רובים, מהעמק
 הגליל אין ידיעות. היה צריך להשלח, חבלן לגליל — ולא היה טכסי לשלוח אותו. למה

מלואים, ולגייס

שקי עמק-הירדן.
 לעמק-הירדן לא
 ומקום. העיראקים
 שדותיהם. בשלוש
 עלו. לחטיבה של
 מקלעים. נשאר
 2 גברים, לרבות
 לה בעבר הירדן

המרחב שלהם,
 בכך. בכל עמק

יש גם להעביר

עזה רגלו. ילכו
 ש הובלת מזון

ומות מיצרים)

אבל המורל
 יעץ לתת לכל

יורת אויב —

ואז פלוגת-
 זות המהירות

עתה —
 ים לדרום
 י. עמיר

עומדות ע"י הבית-האדום כל כך הרבה מכוניות? יגאל מתאונן שהוא מתרוצץ שעות לדרך פעולה של אנפים אחדים. שאלתי יגאל: מה תכנית העבודה שלנו לאחר ימי פלישה אלה? נחוצה רזרבה, הדבר המהיר יהיה גיוס הקורסים. אליהו יקבל 1500 מאגא ומדריכים, ויהיו מוכנים לפעולה; ראש הלה"ד יהיה המפקד. נדחה קורס מ"מ. מה בנגב? נתרכז בציר עזה-באר-שבע. נשלח 30 ג'יפים, חלק יצא מחר.

פלוגות פשיטה? מכינים עוד 2 פלוגות מזוינות. הדרך פתוחה. לא לגמרי — בעיראק סואידן. הלגיון מגוש-עציון ירד לבאר-שבע (חלקו לעיראק-סואידן). הנוכל לעמוד כשבועיים — בלי תוספת נשק מחו"ל? יגאל לא בטוח. זה תלוי במהירות גיוס כוח נוסף שלנו פה. רטנר — אנו במצב גישוש. הכוח של הלגיון מחזק כוח של קאוקג'י, ואם יהיה לאלה נצחון — יתווספו כוחות ערביים פנימיים. דרושות פעולות "קומנדו" בעורף הערבי. היש "קומנדו"? על משה דיין הוטל לארגן קומנדו בשביל התיכון. אם לא יהיו לנו אירונים תוך שבועיים רטנר מפקפק אם נעמוד. אנו נלחמים נגד קואליציה — והיא שונה ממלחמה נגד מדינה אחת. צריך לתת נוקיאוט לאחד הצדדים.

התיעצות בביתו של יעקב: ישראל, רטנר, יגאל ויעקב. יגאל דיבר עם דוד טלפוניה. אנשי נוה-יעקב עזבו המקום בלי פקודה (בניגוד לפקודה) ועברו הלילה, עם נשקם, לירושלם. בעיר העתיקה תקפו הערבים הבוקר היהודים לאחר ההפוגה; ודוד מתכונן הלילה לפרוץ לעיר העתיקה. הועדה הקונסולרית, עם ב"כ או"מ (אזקרטה?). נסעו לעבר הירדן למחות בשם מועצת הבטחון על פלישתו לארץ. דוד קיבל פלוגה מהראל, ורבין שואל מה קודם: ירושלים או הדרך. אמרתי ליגאל: — שניהם, ועליו למצוא פלוגה להוסיף להראל, למען שיבצע כיבוש הדרך ושחרורו.

התיעצנו על המצב הקשה בעמק-הירדן. דרשתי תוספת נשק, תגבורת אדם, אם אפשר ומפקד מטיפוסו של מוטקה מקלף. אנשי עמק-הירדן ביקשו שנמסור להם להחליט אם להוציא או להשאיר הילדים. הסכמתי לכך.

החטיבה — חטיבה-שבע.
שלמה — מפקד החטיבה, ש. שמיר.
מלה"ד — מלשכת-ההדרכה.
צבי — צ. הירביץ מהמפקדים ומפעילי ההדרכה ב"הגנה", אז — באגף ההדרכה. עתה, אל"מ צ. הורביץ.
אזקרטה — פבלו אזקרטה, מאישי ספרד הרפובליקאית במלחמת האזרחים ונציגה בחבר-הלאומים.
מוזכר בוועדת החלוקה של או"מ לא"י ובתקופת המעבר עם הקמת מדינת ישראל נשתתף בארץ והוסיף לשאת בתפקידים מטעם מוסדות או"מ.

בא אצלי זינגר, שחזר אמש, ומסר לי המכתב ששלחו שלשום לתופיק פשה על מסירת שטח הקונצסיה לעבדאלה בהסכמת רודי. אנשינו יכולים להשאיר, אבל בלי נשק. רק שוטרים תחת פיקוח עבדאלה, יוכלו להשאיר. אמרתי לזינגר שאין זה בסמכותי למסור אדמת המדינה לממשלה זרה, ועליהם להוכיח לנו מיד מה שעשו ואז נודיע להם רשמית שאין אנו מכירים בסידור ושומרים למדינת ישראל כל הזכויות שלנו בשטח. יגאל סבור שבצפון אין להלחם. אין לחמים ואין נשק. יש להעביר הכל לדרום — האנשים והנשק לסדום. אין כוח ערבי בשטח הקונצסיה, ולנו כדאי לרתק אותם אם יבואו להלחם. הצעתי שנפעיל בהקדם האפשרי הכוח של שלמה; ושלמה יצחק ואני נארגן הפעולה. עלינו למהר ולנצח שני גנרלים המאיימים על

ירושלים: — רעב (כולל שטח גבעת יש לסחוט עומד לרשות פעו

תופיק-פשו הקונצסיה רודי — רוח תחילה כקציני-מכעט — סא"ל שלמה — ש לפתיחת הדרכי

21.5.48 מעציוני נכנס גם לעין-אנשיו. דרשתי שלמה, אליהו; אלכסנדרוני; ו-3" — 18 ועוז ויפרצו דרך ל

מכונות-

30.5.48 היתה למשקים. הבנ

2.6.48 — יע המקרים גם (א) לסלול דרך הוטל בירושלים. מ בית-סוסין ו חלוק

כבדות הולל אילו היה כ הערים עומ אין חמריי-גזו — הי יוצים רוב פהיית סט

ירושלים: — רעב והלגיון. יש לראות את הארץ כולה כשלושה קטעים — צפון, תיכון ודרום. כליל שטח גבעתי, ונגב, ויש למנות עליהם מפקדות בעלות סמכות רבה. יש לסחוט מכל מקום רובים ולוחמים. אסור שבאיזשהו מקום ימצא לוחם או רובה שאינו עומד לרשות פעולה מלחמתית. נחוץ רק תיאום עליון, שיעסוק בעיקר, ולא בכל הפרטים.

תופיק פשה — תופיק פשה אביר-אלהודא, ראש ממשלת עבר-הירדן דאז. הקונצסיה — זכיון יס-המלח (כאן הכונה לצפון יס-המלח). ירדן — רודולף קליין, חבר קיבוץ גן-שמואל, ממפקדי ההגנה; או, במלחמת הקוממיות — שימש החילה כקצין-מטה לעניני האזורים המנותקים שבארץ; ומשנותק כליל יס-המלח — כמפקד אוור סדום; בעת — סא"ל אמנון זעיר. שלמה — ש. רבינוביץ, שנתמנה אז למפקד על החטיבה המוקמת, חטיבה-שבע, אשר הועדה לפעול לפתיחת הדרכים לירושלים.

מעציוני יש מברק ("מיד") שהלגיון כבש רמת-רחל ומתבסס בצור אל בחר. הלגיון נכנס גם לעין-כרם, בית-צפפה, מלחה. לחטיבת שלמה אין די מכשירי קשר, אין אימון לכל אנשיו. דרשתי שיסודר בלי דיחוי מסע צבאי לירושלים, מכל הכוחות המאומנים והמזוינים של ישראל, אליהו; הבלתי-מאומנים ישלחו לאכסנדרוני, ויחלפו במאומנים (הזמנתי לשם כך את אלכסנדרוני); ויתנו לגדודים כל הנשק החפשי: מכוונות 25, בקבוקים 3000, פיאטים 10, מרגמות 3 — 18 ועוד. יעבירו מיד המשוריינים מעין-שמר לחולדה. יקחו לטרון וכל הכפרים מסביב ויפוצו דרך לירושלים, בראש אחד או בשני ראשים.

מכוונות — מקלעים.

היתה אצלי משלחת של גוש תל-עדשים. מבקשים החזרת הרובים ומתן מכוונות-יריה למשקים. הבטחתי דבר ראשון, דבר שני כמעט לא יתכן.

יש הפוגה או אין? אולי במשך היום דבר זה יתברר, ועלינו לתכנן פעולת החודש לשני המקרים גם יחד.

א) הזנת ירושלים. רוב הדרך בידינו, מלבד קילומטרים אחדים בסביבת לטרון. אפשר לכלול דרך ארעית מבית-סוסין לשערה-הגיא ולהעלות לילה-לילה שיירות אוכל. הוטל על שקולניק, קוזלובסקי ויוסף לעשות ההכנות הדרושות. לויצה בא הלילה בגיפ מירושלים. ממשטרת אביר-גוש יצא באחת — והגיע למחנה-בילו בשש. נסע משערה-הגיא דרך בית-סוסין ובית-ג'יז. ירדו 13 גיפים, והם במחנה-בילו.

חלוקת המים והאוכל בירושלים בסדר, מנת האוכל ועומה אבל יש עוד מלאי. הרעשות כבדות הולכות ונמשכות. מדכא חוסר התשובה. המרגמה הכבדה היא בידי פלמ"ח ולא בעיר. אילו היה כלי כבד אחד בעיר — היה זה משנה מצב-הרוח הקשה של חוסר אונים. אנשי מאה-שערים עומדים מהצד, לא מתגייסים וגם סובלים יותר מיריות, ויש שם תבוסנות. תחמושת יש? אין חמרי-נפץ. כל העיר החדשה, מלבד שיך-ג'ראח, באב אל-זהרה, מושבה אמריקאית וואדי ליו — היא בידינו. מוצררה — שטח הפקר. אפשר להתקדם בשטח זה — אבל אין די נשק: רוצים רובים, מקלעים, מכוונות-יריה כבדות, ידן יעלה שני תותחים בקרית-ענבים ויפעלו לפי בקודת סטון.

צ"ל יצאת לדרך
י"ל פליטה אלה?
ימדרויים, ויהיו
בציר צוה-באר-

די — בעיראק
וד כשבועיים —
שילנו פה.

ואם יהיה לאלה
י"ל הערבי. היש
י"ל איירונים תוך
לחכה נגד מדינה

ם הדי טלפונית.
י"ל לירושלים.
לה לפרוץ לעיר
ות בשם מועצת
י"ל או הדרך.
ע כיבוש הדרך

אדם. אם אפשר

ילדים. הסכמתי

מ צ. הורביץ.
זכר-הלאומים.
בארץ והוסף

טה על מסירת
רק שוטרים.
אדמת המדינה
אנו מכירים
ולחלחם, אין
ערבי בשטח
שרי הכוח של
המאיימים על